

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

482. An, dum nullum est de defectu electi indicium, nullus rumor; quin & publicato edicto, nullus comparet contradictor, nihilominus adhuc debeat fieri inquisitio in electi qualitates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

gentia hac commissa in dicta inquisitione in iudicio constare, unde requiratur processus & causa instructio. Verum non videntur hæc pœnæ locum habere, ubi ea omissa vel negligenter instituta dicta inquisitione actu non sequitur confirmatio indigni aut electionis invalida. Illud etiam notandum, quod habet Pass. n. 114, nempe quod pœnæ *cit. v. nihil.* locum non habeant, si ex negligentia casetur electio confirmanda, sed solum in confirmatione, per quam confirmatur electio cassanda; eod quod de sola confirmatione textus ille loquatur, uti & textus *c. fin. de elect. in 6.*

Questio 480. Quid circa electionem inquirere, unde & qualiter se informare debeat confirmator?

Respondeo ad primum: inquirere debet de forma & serie electionis, num canonice facta, & nihil substantiale prætermisum sit. Pirh. *loc. cit. n. 317.* Laym. *ad c. postquam, de elect. n. 6.*

2. Respondeo ad secundum: potest se confirmator desuper informare, eique constare ex decreto electionis continere totam seriem seu processum electionis descriptum authenticè. Pirh. & Laym. *ll. cit.* citantes Gl. in *c. innovit, de elect. v. decreto.* Innoc. *ibid. n. 3. eod. v. But. n. 15.* Abb. *n. 14.* facit siquidem hoc decretum plenam fidem, si per publicam personam seu tabellionem confectum fuit, attestantem, omnia fuisse gesta in sua & testium præsentia. Pirh. *loc. cit.* citans Abb. *ubi ante.* & Sylv. *v. electio. q. 18.*

Questio 481. In quas qualitates electi confirmator teneatur inquirere?

Respondeo: imprimis ac potissimum inquirere debet in legitimam aetatem, scientiam, Ordines electi. *c. cum nobis, de election.* Laym. *in c. postquam, de elect. n. 5.* Pirh. *ad tit. de elect. n. 318.* Ceteræ qualitates, in quas inquirendum, spectant mores ac vitam electi, enumeranturque *ferè c. 2. d. 23.* ubi, qui Episcopus ordinandus est, ante omnia examinetur, si naturæ sit prudens, docibilis, moribus temperatus, vitæ castus, sobrius, suis negotiis cavens, humilis, affabilis, misericors &c.

Questio 482. An, dum nullum est de defectu electi indicium, nullus rumor; quin & publicato edicto, nullus apparet contradictor, nihil contra ejus vitam, mores, aliæque in eo ad prælaturam, ad quam electus, requisita auditur, nihilominus adhuc fieri debeat in qualitates illius inquisitio?

Respondeo primo: supponendo, quod ubi vel electo opponitur aliquod delictum, vel ubi de eo diffamatus est, vel etiam ubi est probabilis rumor privatus de aliquo illius defectu, confirmator teneatur inquirere, vel per specialem inquisitionem, si infamia contra illum, vel indicia sunt talia, ut ad sic inquirendum sufficiant, vel opposcentes insens, vel ipse procedendum judicet; vel per inquisitionem generalem, si indicia sint leviora, & electus non diffamatus, sed solum contra illum sparsus sit rumor aliquis talis, ut inducat probabile dubium vel rationabilem suspicionem de delicto aut defectu electi: nequit enim confirmator confirmare electum, dum dubius est de illius ido-

neitate, donec se informet de veritate. Pass. *cit. n. 318. n. 83.* Hoc supposito,

2. Respondeo secundò ad questionem affirmativè. Lot. *l. 2. q. 18. n. 48. & 49.* ubi ait: etiam nemine opponente, quin & oppositore deficiente & renunciante, confirmatorem ex officio posse in illa inquirere. Sed & debere adhuc inquirere, hisce expressis statuitur *c. cum nobis, de elect. quoniam contra personam illius, quem elegisti, nihil dictum fuerit vel obiectum; quia tamen juxta verba Apostoli 1. ad Timoth. 5. dicentis: nemini cito manus imponas, debemus attendere diligenter ad ea, quæ circa personam inquirenda fuerant &c.* Laym. *ibid. n. 6.* Pirh. *ad tit. de elect. n. 317.* Barbof. *juris Ecclæs. l. 1. c. 19. n. 252.* Distinguit nihilominus Lamb. *de jure Abbat. Tom. 1. d. 6. q. 2. n. 6.* citans pro hoc *c. in Lateran. de prob. c. constituit. il. 1. de Appell. Nav. conf. 2. n. 3. de elect. Pass. cit. n. 83.* citans insuper Samuel. *tr. 1. d. 8. concl. 2. n. 24.* Lavor. *c. 25. n. 57.* ut procedat, ubi electus & populo, & confirmatori est ignotus, eod quod confirmator nullum confirmare debeat, de cujus idoneitate non sit certus moraliter; multò magis etiam in confirmatore sit necessaria noticia de electo, quam in electoribus. Secus verò, seu nullam aliam inquisitionem necessariam se credere, ubi electus ille est populo & confirmatori valde notus, & communiter uti dignus approbatus.

3. Respondeo tertio: sed neque, ubi nihil in contrarium urget, electus præsumi debet idoneus, ita ut ob hanc præsumptionem cesset obligatio inquirendi. Nam imprimis qualitates illæ, quas Gl. *m. c. si forte, de elect. in 6. v. scientia.* extrinsecas, aselecticias, seu quasi ab extrinseco advenientes vocat, nimirum ætas, scientia, Ordo, non præsumuntur inesse, nisi probentur, & hinc in has potissimum inquirendum. Pass. *n. 86.* Laym. *in c. postquam, de elect. n. 5.* Pirh. *cit. n. 318.* Unde etiam, licet, ubi citæ has qualitates defectus aliquis objiciatur electo, objiciens teneatur illum probare. Pass. *cit. n. 86.* citans *c. 1. c. ut circa. c. si forte, de elect. in 6. c. cum dilectus, de elect. c. tam literis, de testibus;* cum excipiens excipiendo fiat actor. *l. 1. ff. de except.* Barbof. *ad cap. si forte. num. ultimo.* Si tamen nullus sit opponens, & in dubium verratur talis qualitas extrinseca, pertinet ad electum, eam probare. Pass. *loc. cit.* citans *c. cum nobis. c. cum dilecti, de elect. Gl. in c. si forte. v. scientia.* Abb. *in c. postquam, de elect. n. 7.*

4. Deinde qualitates aliæ intrinseca (dictæ non tam ex eod quod homini quasi innate sunt, ut Gu. paulò ante *cit.* cum virtutes non sint à naturâ, nec cum ea nascantur, sed magno labore, divinâ adjuvante gratiâ, acquirantur: sed potius ex eo, quod in tantum homini connaturales sint, seu secundum humanam naturam, in quantum est proprium ejus bonum, vivere ex recta ratione, & vitium fugere, adeoque ad hoc natura, quantum est ex se, inclinet. Pass. *n. 84.*) puta, quod quis verax, castus, sobrius, pacificus, humilis, misericors &c. sit, & si præsumenda sint inesse alicui, habendusque quis sit pro viro bono ac integro, quamdiu non est, quod contrariam præsumptionem inducat; id tamen intelligendum, ubi nihil mihi est eum aliquo negotii; unde nec tunc in vitam illius inquirere oportet; at tamen dum agitur de promovendo ad dignitatem & officia ecclesiastica, bonitas illa intrinseca non præsumitur, nec sufficit negativa illa noticia, ex eo confurgens, quod nemo præsumatur malus: sed requiritur positiva illa noticia; & non secus, ac dum

Mia tradenda est in matrimonium alicui (quemadmodum prælatus electus tanquam sponsus Ecclesie per confirmationem tradendus est) merito in ejus vitam ac mores, num videlicet iis dotibus ac virtutibus instructus sit, quæ ad prælaturæ munus suat necessariæ, iisque vitis creat, quæ illum ad eam ineptum reddunt, ac præcipue quod ad ea, quæ in c. cum in cunctis, de elect. continentur, inquiri potest ac debet, quantum quo ad externa saltem de his Ecclesie testimonium dari potest. Pass. n. 87. juncto n. 87. (quamvis Idem n. 88. tradat, quod si electus est bene notus populo, & confirmator inquisivit per edictum citando habentes interesse, & non solum non appareat oppositor; sed nec adest infamia, nec rumor aliquis, aut indicium malitiæ in electo, tunc locum habere posse Regulam: quisque præsumitur bonus, nisi contrarium probetur: & præsumptionem bonitatis in eo) Laym. Pirh. l. cit. Lott. l. 2. q. 18. n. 51. & 52. ubi: constat, præsumptionem illam bonitatis in hoc nihil suffragari, & ab illa in promotionibus & aliis actibus spiritualibus recedi; pro quo citat Sarn. de exspectativ. n. 78. & 150. Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 2. n. 2. Et ideo hæc probanda ait ex Card. in clement. unic. de concess. preb. n. 2. ubi: quod, quia nascimur filii iræ & proclives ad peccandum, vehementer præsumitur contra quemlibet, ubi agitur de ipso promovendo; quæ eadem ferè repetit Pass. n. 87. citans insuper Barbof. in c. si forte, de elect. in 6. n. 8. Neque his obstat, quod in c. unico. de scrutin. in Ord. faciend. dicatur de ordinando; quod quis eum, quem indignum esse non novit, dignum debeat æstimare; nam ibi ordinandus per literas tanquam idoneus præsentatus & commendatus fuit, adeoque adfuit probabile indicium seu conjectura de probitate & idoneitate illius. Laym. loc. cit. ex Butrio in c. unico. n. 42. & cum illis Pirh. cit. n. 318.

5. Unde jam etiam sequitur primò, non esse testimonium sufficiens in ordine ad satisfaciendum intentioni Ecclesie, & avertendum periculum assumendi Prælatos indignos, ubi testes examinati super virtutibus seu qualitatibus illis intrinsecis, & habilitate electi, solum ex præsumptione illa communi, quod oppositum non viderint, nec ab aliis audiverint, & quisquis præsumendus bonus, quamdiu non constat de contrario, respondeant, illum esse castum, sobrium, misericordem, &c. sed necesse est, ut habeant positiva & sensibilia indicia seu conjecturas, ex quibus probabiliter judicare possint, tales qualitates bonas ei inesse; eò quod post naturæ lapsæ inclinationem in malum ejusmodi virtutes non sine labore & assuetudine acquirantur, adeoque & ipsæ aliquo modo sint ascititiæ, ita ut si se positive non prodant, seu indicis positivis non deprehendantur, non possit oriri præsumptio, seu probabile indicium, quod homini insint. Laym. Pirh. l. cit. Ad hæc licet in privatis judiciis, dum non apparent manifesta indicia de vita mala alicujus, debeamus eum habere pro bono, & in meliorem partem interpretari, quod dubium est, ut D. Thom. 2. 2. q. 60. a. 4. in corp. in judiciis tamen publicis aut testimoniis dandis, stante dubio in utramque partem, ita ut non adsint indicia majora pro hominis probitate, seu bona qualitate quam in oppositum, testimonium legitimum dari non possit pro illius probitate & habilitate, cum tale testimonium periculo errandi, & falsò judicandi expositum sit, & in præsentate casu error talis sit practicus valde noxius Ecclesie; dum contra error, quo

quis in privato judicio habens aliquem pro bono, quamdiu de opposito ei non constat, fallitur, non imputetur ad culpam; quia in nullius cedit injuriam; & cum, ut Cajetan. apud Laym. hujusmodi error intellectus speculativi versetur circa singularia, non censetur notabilis defectus aut malum operantis. Laym. l. cit. & ex eo Pirh. juxta D. Tho. loc. cit. & Molinam.

6. Sequitur secundo, quod etiam, ubi non est oppositor (vel etiam oppositore renunciante, ut Lott. loc. mox citand.) electus ipse, dum ipse petit confirmari, vel alias eligentes, ubi hi confirmationem petunt, probare positive teneantur hæc intrinsecas electi qualitates; eò quod, ut dictum, ob inclinationem illam naturæ lapsæ ad malum inclinationem Ecclesia habere possit vehementem contra quemlibet præsumptionem, quod non sit bonus, dum agitur de eo promovendo ad Prælaturam. Lott. l. c. n. 49. & 50. citans Felin. in c. in præsentia, de probat. n. 27. Jo. Andr. ad reg. infamibus. de reg. juris in 6. num. 8. & 9. Butrio in c. bona. il. 1. de elect. n. 58. Pass. n. 87. quamvis restringat ad casum, ubi electus non satis est notus populo, & iis, qui per edictum citantur; vel adest rumor aliquis, vel indicium contra electum, vel probabile dubium de bonitate illius. Neque his contrarium tenet, adeoque sibi non contradicit Lott. loc. cit. n. 55. loquitur enim, ut patet ex num. 54. non de confirmatione proprie tali, seu quæ fit post electionem per actum distinctum ab alio superiore, & distincto ab eligentibus; sed de eo actu distincto quidem ab electione, qui tamen fit ab iisdem Electoribus, & per quem beneficium adjudicatur ab iis electo: aitque, quod post electionem ante dictum actum adjudicativum, seu quasi confirmativum, si oriatur controversia super aliqua electi inhabilitate, electum adhuc debere docere, se dignum, nec pati defectum objectum, saltem per juramentum purgatorium, dum datur aliqua præsumptio externa pro opponente, ut Butrio in cit. c. bona. n. 59. quem citat num. 58. Cessante verò illa præsumptione, non teneri probare suam dignitatem, utpote qui jam censetur habere titulum perfectum, vi cuius petit sibi adjudicari beneficium, & in quo fundat intentionem suam. Siquidem provisorius, tanquam habens intentionem fundatam super actu perfecto, non tenetur probare requisita ad illum actum, inter quæ est habitas ipsius provisi, cum juris auctoritate provisorius perfectè præsumatur canonica. Gemin. in c. licet Episc. de preb. in 6. n. 22. Host. Jo. Andr. &c. quos citat n. 59. Et sic electus in hoc casu se non fundat agendo vel excipiendo super habilitate sua, sed super actu perfecto, nempe electione ista, quo probato, resultat probata dicta habitas, utpote ad istam electionem præambula & necessaria.

Quæstio 483. An opus adhuc dicta inquisitione in mores & vitam electi, ubi ejus idoneitas notoria?

Respondeo: fieri posse, ut electus ita sit notoriè idoneus ad prælaturam, ut nulla alia facienda sit inquisitio in ejus mores ac vitam. Pirh. n. 320. citans c. constitutus. il. 2. de appell. & cap. nullus. d. 24. Pass. cit. c. 33. n. 92. citans insuper Abb. in c. postquam. de elect. n. 5. Oldr. conf. 146. in fine. Nav. conf. 2. n. 3. de elect. Castell. de elect. c. 14. n. 6. Sig. sm. de Bonon. de elect. dub. 44. num. 10. &c. Addit tamen Pass. quod,